

OPINIE

KOMITET REGIONÓW

87. SESJA PLENARNA W DNIACH 1 I 2 GRUDNIA 2010 R.

Opinia perspektywiczna Komitetu Regionów „Plan działań UE dotyczący energetyki na lata 2011–2020”

(2011/C 42/02)

KOMITET REGIONÓW

- Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że w swym komunikacie pt. „Energia 2020 – strategia na rzecz konkurencyjnego, zrównoważonego i bezpiecznego sektora energetycznego” Komisja Europejska podkreśla, że gminy odgrywają pierwszoplanową rolę w opracowywaniu innowacyjnych i zintegrowanych rozwiązań energetycznych, oraz docenia szczególnie zaangażowanie Komisji Europejskiej na rzecz wzmocnienia takich inicjatyw jak Porozumienie Burmistrzów; ubolewa niemniej, że w komunikacie nie ukazano wyraźnie istotnej roli regionów.
- Odnotowuje z jednej strony ambitne wymogi, które należy spełnić na szczeblu lokalnym i regionalnym w celu osiągnięcia celów polityki energetycznej UE wytyczonych w komunikacie „Energia 2020”, a z drugiej strony ubolewa nad brakiem nowych konkretnych zobowiązań związanych z finansowaniem inwestycji w zrównoważoną energię na szczeblu lokalnym i regionalnym.
- Postuluje, by absolutnym priorytetem uczynić zmniejszenie zapotrzebowania na energię. Nalega, podobnie jak uczynił to Parlament Europejski w rezolucji z czerwca 2010 r. w sprawie strategii „Europa 2020”, na określenie wiążącego celu ograniczenia do 2020 r. zużycia energii o 20 %. W związku z tym należy jasno zdefiniować rozmaite poziomy działań, aby zapewnić, że podejmowane inicjatywy spotkają się z akceptacją oraz będą wzajemnie skoordynowane i spójne.
- Postuluje, by wynieść politykę energetyczną do rangi głównych priorytetów budżetu UE, przez co przeznaczano by na nią większą część środków dostępnych w ramach polityki spójności. Priorytety konkretnego wykorzystania środków z funduszy strukturalnych muszą być ustalane na szczeblu lokalnym i regionalnym.

Sprawozdawca: Michel LEBRUN (BE/PPE), członek Parlamentu Wspólnoty Francuskiej

KOMITET REGIONÓW

1. Zwraca uwagę instytucjom UE na konieczność zapewnienia mieszkańcom państw członkowskich pewnego, przystępnego cenowo i zrównoważonego dostępu do energii. W tym kontekście polityka energetyczna może znacząco przyczynić się do tego, by w Europie energia oraz zasoby były efektywniej wykorzystywane i nie zostały wyczerpane, by ograniczono emisje CO₂, a sama Europa – w ramach nowej strategii „Europa 2020” na rzecz zatrudnienia i wzrostu – stała się bezpieczniejsza i bardziej konkurencyjna ⁽¹⁾.

2. Potwierdza, że dla osiągnięcia tych celów zasadnicze jest podjęcie działań na szczeblu lokalnym i regionalnym. Kluczowa rola regionów i miast w tym zakresie została już zresztą dostrzeżona przez Komisję Europejską i Parlament Europejski.

3. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że w swym komunikacie pt. „Energia 2020 – strategia na rzecz konkurencyjnego, zrównoważonego i bezpiecznego sektora energetycznego” Komisja Europejska podkreśla, że gminy odgrywają pierwszoplanową rolę w opracowywaniu innowacyjnych i zintegrowanych rozwiązań energetycznych, oraz docenia szczególnie zaangażowanie Komisji Europejskiej na rzecz wzmocnienia takich inicjatyw jak Porozumienie Burmistrzów; ubolewa niemniej, że w komunikacie nie ukazano wyraźnie istotnej roli regionów.

4. Podkreśla, że transport, budownictwo mieszkalne i publiczne oraz infrastruktura oświetlenia miejskiego i inne rodzaje infrastruktury publicznej, planowane przez władze lokalne i regionalne oraz leżące w ich gestii, to dziedziny, w których możliwe są istotne ograniczenia emisji CO₂, zarządzanie zużyciem energii oraz oszczędności energii.

5. Postuluje więc, by przyszły rozwój europejskiej polityki energetycznej sprzyjał skutecznej koordynacji pomiędzy państwami członkowskimi a Komisją na szczeblu krajowym, regionalnym i europejskim. Owa polityka począwszy od etapu planowania powinna uwzględniać aspekty regulacyjne i finansowe oraz niezbędne w fazie realizacji inwestycje w kapitał rzeczowy i ludzki.

6. Podkreśla konieczność wzmocnienia narzędzi wspierających rozwój energii odnawialnych i rozwiązania w zakresie skuteczności i efektywności energetycznej na szczeblu lokalnym i regionalnym. Na te cele trzeba przewidzieć odpowiednie finansowanie, które byłoby dostępne dla samorządów lokalnych i regionalnych.

7. Odnotowuje z jednej strony ambitne wymogi, które należy spełnić na szczeblu lokalnym i regionalnym w celu osiągnięcia celów polityki energetycznej UE wytyczonych w komunikacie „Energia 2020”, a z drugiej strony ubolewa nad brakiem nowych konkretnych zobowiązań związanych z finansowaniem inwestycji w zrównoważoną energetykę na szczeblu lokalnym i regionalnym.

8. Postuluje dostosowanie finansowania wspólnotowego w taki sposób, by priorytetowo traktować działania na rzecz opracowywania metod produkcji energii odnawialnej oraz zwiększenia efektywności energetycznej. Należy ułatwić dostęp samorządów lokalnych i regionalnych pragnących inwestować w programy i rozwiązania dotyczące efektywności energetycznej, propagowanie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii oraz ograniczanie emisji CO₂ do pożyczek Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Należy ponadto utworzyć fundusz inwestycji energetycznych, który byłby finansowany dzięki wprowadzeniu nowego ogólnoeuropejskiego podatku od emisji CO₂, nałożonego na największych emitentów gazów cieplarnianych.

I. ZALECENIA POLITYCZNE

Najważniejsze przesłania

9. Z zadowoleniem przyjmuje zaproszenie Komisji Europejskiej do zajęcia stanowiska w sprawie roli regionów w nowej polityce energetycznej i w nowym planie działań w dziedzinie energetyki.

10. Podkreśla potrzebę opracowania ambitnej i nowatorskiej europejskiej strategii energetycznej, która pozwoliłaby Unii Europejskiej wspiąć się na technologiczne szczyty zarówno w dziedzinie wydajności energetycznej, jak i wykorzystania energii odnawialnej. Strategia ta powinna obejmować bezpieczeństwo dostaw (z tego względu niezbędna jest dywersyfikacja), zarządzanie zużyciem energii, przystępność cen oraz ochronę środowiska. Wobec kwestii bezpieczeństwa energetycznego i przeciwdziałania zmianie klimatu bezwzględnie trzeba przyjąć podejście zintegrowane. Istotne jest, by koszty energii nie przekraczały możliwości najbiedniejszych obywateli, którzy często przeznaczają znaczną część swoich dochodów na ogrzewanie, chłodzenie, oświetlenie i urządzenia gospodarstwa domowego, oraz by programy racjonalizacji zużycia energii odnosiły się w pierwszej kolejności do osób najbardziej potrzebujących.

11. Postuluje, by absolutnym priorytetem uczynić zmniejszenie zapotrzebowania na energię oraz by na wszystkich szczeblach wzmocnić politykę w tej dziedzinie. Nalega, podobnie jak uczynił to Parlament Europejski w rezolucji z czerwca 2010 r. w sprawie strategii „Europa 2020”, na określenie wiążącego celu ograniczenia do 2020 r. zużycia energii o 20 %, aby uzyskać faktyczną redukcję zużycia energii. W związku z tym należy jasno zdefiniować rozmaite poziomy działań, aby zapewnić, że podejmowane inicjatywy spotkają się z akceptacją oraz będą wzajemnie skoordynowane i spójne.

12. Jest zdania, że Unia Europejska będzie w stanie zbudować trwałą, efektywną, zróżnicowaną i konkurencyjną paletę źródeł energii tylko poprzez udoskonalenie wyposażenia i instrumentów finansowych, służących badaniom i innowacjom technologicznym w dziedzinie wydajności energetycznej, rozwoju energii odnawialnych oraz przetwarzania i recyklingu odpadów energetycznych.

⁽¹⁾ Zagadnienia szczególnie związane z ograniczeniem emisji CO₂ i z przeciwdziałaniem zmianie klimatu Komitet Regionów podejmie wkrótce w odrębnej opinii.

13. Popiera sformułowany następująco kierunek polityczny obecnej Komisji pod przewodnictwem José Manuela Barroso: „Bezpieczeństwo dostaw energii i dobre połączenia będą miały podstawowe znaczenie dla przyszłego wzrostu”. Ubolewa jednak nad tym, że Komisji brakuje wizji, gdy dążąc do gospodarki opartej na zatrudnieniu, w zbyt małym stopniu podkreśla rolę regionów oraz energii ze źródeł odnawialnych.

14. Pozytywnie ocenia przedstawiony przez Komisję projekt wyposażenia całego terytorium europejskiego w nową europejską inteligentną supersieć elektryczną i gazową łączącą tradycyjne i odnawialne źródła produkcji, która umożliwiłaby równocześnie zrealizowanie podwójnego celu bezpieczeństwa dostaw energii do państw Unii i ograniczenia emisji niezbędnej, by przeciwdziałać zmianie klimatu.

15. Podkreśla potrzebę solidarności między państwami członkowskimi w zewnętrznej polityce energetycznej.

16. Zachęca instytucje europejskie do działań na rzecz lepszego wyważenia wymiaru wewnętrznego i zewnętrznego unijnych dostaw energii poprzez propagowanie raczej badań w zakresie efektywności energetycznej oraz wdrażania związanych z tym działań niż inwestycji w nowe środki transportu napędzane paliwami kopalnymi pochodzącymi z krajów trzecich.

17. Zauważa, że zbudowanie wspólnego rynku gazu i energii elektrycznej, w tym utworzenie sieci, nadal musi być zasadniczym elementem unijnej polityki energetycznej. Uznaje jednak, że w obecnej sytuacji gospodarczej, jeżeli przedsiębiorstwa energetyczne mają w ciągu najbliższych 20 lat zainwestować bilion euro w nowe technologie wytwarzania i infrastrukturę, by zapewnić ciągłość zaopatrzenia w energię w trakcie przekształcania systemu w niskoemisyjny, banki i inne instytucje finansowe powinny domagać się ograniczenia ryzyka, ponoszonego w związku z innowacyjnymi projektami poprzez zapewnienie dla udzielanych kredytów gwarancji ze strony państwa, instytucji UE lub funduszu inwestycji energetycznych. Tego rodzaju inwestycje tworzyłyby tysiące miejsc pracy wymagających odpowiednich kwalifikacji oraz zwiększałyby przewagę konkurencyjną przedsiębiorstw europejskich na ogólnosiwiatowym rynku.

18. Podkreśla, że szczególnie pozyskiwanie energii z morza będzie w przyszłości stanowiło ważny wkład w zaopatrzenie energetyczne UE.

19. Zwraca uwagę na fakt, iż energia słoneczna jest głównym źródłem odnawialnym w regionie Morza Śródziemnego, gdzie jej potencjał osiąga jeden z najwyższych wskaźników na świecie. Z tego względu w przyszłości produkcja energii słonecznej przyczynić się będzie w znacznym stopniu do zaopatrzenia UE w energię.

20. Przypomina, że oszczędności energii – zgodnie z celami 20-20-20 – będą wymagały znacznych inwestycji w takie sektory, jak przemysł, telekomunikacja, transport oraz budownictwo mieszkalne, a także w budynki publiczne i handlowe. Zresztą to właśnie w dziedzinie efektywności energetycznej budynków i transportu oraz gospodarki przestrzennej samorządy terytorialne mogą wnieść największy wkład w rozwiązanie problemu dostaw energii, ponieważ ograniczenie zapotrzebowania na energię prowadzi do umocnienia pozycji politycznej uwarunkowanej stopniem zależności od dostaw

z krajów trzecich. Przypomina ponadto, że istotne znaczenie może mieć stworzenie silnego sektora przedsiębiorstw usług energetycznych, aby łączyć inwestycje publiczne i prywatne na rzecz oszczędności, wydajności i dywersyfikacji źródeł energii.

21. Wzywa Komisję, by zbadała możliwości ustalenia celów, tak aby co roku zwiększać stopę modernizacji budynków, określając dla nich minimalne kryteria efektywności energetycznej, a także by skupiła się na strategii szkoleń w sektorze budownictwa zmierzającej do wykształcenia siły roboczej zdolnej do wdrażania rozwiązań z zakresu efektywności energetycznej oraz zapewnienia dostępności ekspertów uprawnionych do przeprowadzania audytu energetycznego. Ponadto należałoby poczynić wysiłki na rzecz harmonizacji procedur certyfikacji energetycznej budynków między państwami członkowskimi.

22. Nalega, by badania podstawowe – jako fundament rozwoju nowoczesnych technologii w dziedzinie produkcji energii odnawialnej oraz oszczędności energii – pozostały centralnym elementem europejskiego planu działań dotyczącego energetyki. Unia Europejska powinna zagwarantować dostęp do wystarczającego kredytowania dla każdego projektu, który ma szansę być krokiem naprzód w tej dziedzinie.

23. Postuluje, by wynieść politykę energetyczną do rangi głównych priorytetów budżetu UE, przez co przeznaczano by na nią większą część środków dostępnych w ramach polityki spójności. Priorytety konkretnego wykorzystania środków z funduszy strukturalnych muszą być ustalane na szczeblu lokalnym i regionalnym. W tym kontekście Komitet Regionów z zadowoleniem przyjmuje i popiera zamierzenia Komisji Europejskiej, aby propagować lokalne rozwiązania energetyczne i konsekwentnie realizować inicjatywę „Inteligentne miasta”, której celem jest sprzyjanie ekologicznym inwestycjom, mającym poprawić efektywność energetyczną i złagodzić skutki zmiany klimatu dzięki wprowadzeniu lokalnej inteligentnej polityki w zakresie zrównoważonej energetyki. Komitet zachęca Komisję i Radę do opracowania z myślą o tym specjalnych zdecentralizowanych instrumentów finansowych. Trzeba przy tym dopilnować, by z inicjatywy „Inteligentne miasta” mogła skorzystać jak największa liczba aglomeracji.

24. Sądzi, że w strategii energetycznej na lata 2011–2020 więcej uwagi należy poświęcić energii termicznej (ogrzewanie i chłodzenie), ponieważ odgrywa ona zasadniczą rolę w bilansie energetycznym UE i kryje w sobie znaczny potencjał pod względem efektywności energetycznej. Systemy grzewcze są ponadto jedną z najlepszych możliwości wprowadzania odnawialnych źródeł energii do koszyka energetycznego, przy jednoczesnej poprawie wydajności wytwarzania energii termicznej. Należałoby także wspierać scentralizowaną produkcję i dystrybucję tejże energii termicznej dzięki nowym zharmonizowanym przepisom ułatwiającym jej wykorzystanie.

25. Zwraca się do Komisji o niezwłoczne przeanalizowanie kwestii o znaczeniu strategicznym, jakimi są zastosowanie instrumentów i środków zapewniających skuteczniejsze wskaźniki cenowe, i o mobilizowanie użytkowników do oszczędzania energii, do inteligentnego korzystania z niej oraz do przestawienia się na energię ze źródeł odnawialnych dzięki zastosowaniu systemu handlu uprawnieniami do emisji, opodatkowaniu energii oraz znoszeniu dotacji na paliwa konwencjonalne.

26. Zachęca Komisję do opracowania instrumentów, które umożliwiłyby władzom publicznym i inwestorom przełożenie na wartość finansową pozytywnych efektów zewnętrznych wynikających z inwestycji w efektywność energetyczną i energię ze źródeł odnawialnych. Można to uzyskać poprzez powszechne zastosowanie tzw. białych certyfikatów lub innych instrumentów rynkowych, które nadawałyby określoną wartość pozytywnemu oddziaływaniu tego rodzaju technologii.

27. Ponawia⁽²⁾ propozycję z wcześniejszej opinii KR-u poświęconej temu zagadnieniu, a mianowicie, że należy unikać mechanizmów subwencjonowania energii, a dopuszczać raczej silne zachęty ekonomiczne po to, by efektywniej wykorzystywać energię i, w miarę możliwości, ograniczyć jej zużycie.

28. Podkreśla, że na szczeblu krajowym należy zwiększyć wysiłki na rzecz wdrożenia trzeciego pakietu działań na rynku energii. Realizacja działań przyjętych w dziedzinie energii odnawialnych, efektywności energetycznej, a zwłaszcza europejskiego planu strategicznego na rzecz technologii energetycznych, to w dalszym ciągu pierwszy niezbędny etap w dążeniu do ambitnych celów 20-20-20, o ile prawodawstwo stworzy stabilne środowisko, pozwalające przedsiębiorstwom zaplanować ich inwestycje i działania.

29. Podziela zdanie Komisji, że zasadniczym warunkiem dla osiągnięcia długoterminowych celów UE w zakresie energetyki i ochrony klimatu jest utworzenie konkurencyjnego i dobrze funkcjonującego wspólnego rynku energii. Wymaga to wprowadzenia skuteczniejszej kontroli regulacyjnej, stabilnych ram prawnych sprzyjających rozwojowi sektora odnawialnych źródeł energii, bardziej przejrzystych, mniej kosztownych i otwartych na odnawialne źródła energii przepisów i procedur administracyjnych, zapewnienia konsumentom łatwego i szybkiego dostępu do pełnych, dokładnych i wiarygodnych informacji na temat energii, wspierania edukacji w zakresie efektywnego korzystania z energii oraz zagwarantowania całkowitej niezależności operatorów systemów przesyłu energii. Komitet Regionów postuluje, by podkreślić zasadę równego traktowania wszystkich podmiotów wspólnego rynku jako ważny kierunek polityki energetycznej. Na rynku europejskim każdy na równych warunkach powinien mieć dostęp do surowców, zgodnie z wymogami przejrzystości i otwartego rynku.

30. W okresie panującego obecnie podwójnego kryzysu – gospodarczego i ekologicznego – Komitet zwraca uwagę na silne powiązania między planami ożywienia gospodarczego a inwestycjami w efektywność energetyczną i energię ze źródeł odnawialnych. Kwestie związane z efektywniejszym wykorzystywaniem zasobów, w tym energii, oraz technologie ekologiczne stanowią element synergii zarówno z celami strategii „Europa 2020”, a więc z dążeniem „ku konkurencyjnej, bardziej ekologicznej i lepiej powiązanej gospodarce”, jak i z ramami europejskiej polityki w zakresie klimatu oraz z wysiłkami na rzecz zwiększenia niezależności energetycznej Europy.

31. Przyjmuje z zadowoleniem znaczne postępy poczynione przez Unię Europejską w dziedzinie normalizacji energochłonnych dóbr i usług dostępnych na rynku europejskim i zachęca do dalszych działań w tym kierunku, zmierzających do ustanowienia najwyższych wymagań w dziedzinie oszczędności energii oraz wydajności i sprawności energetycznej.

32. Podkreśla, że energetycznie wydajne pojazdy (o napędzie hybrydowym, elektrycznym itd.), pomimo wszystkich swoich obecnych ograniczeń, mogą zaspokoić znaczną część potrzeb w zakresie mobilności pokrywanych na dzień dzisiejszy przez pojazdy wykorzystujące benzynę i olej napędowy, przynosząc jednocześnie następujące korzyści w zakresie podstawowych założeń polityki energetycznej UE: oszczędność zużycia energii, ograniczenie uzależnienia od dostaw energii, ograniczenie szkodliwych emisji, poprawa wydajności systemu elektrycznego, ograniczenie hałasu itd. Ponadto za niezbędne uznać należy wspieranie publicznych środków transportu, zwłaszcza kolei (dużych prędkości i podmiejskich).

33. Stwierdza, że realizacja wszystkich tych zamierzeń będzie wymagać skoordynowanego wysiłku na każdym szczeblu – europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym. Tylko poprzez wspólne działania Europie uda się osiągnąć cele w dziedzinie zrównoważonego rozwoju, konkurencyjności i bezpieczeństwa dostaw energii.

34. Opowiada się za tym, by plan działań w zakresie energetyki, który Komisja ma przedstawić, zawierał także wstępne rozważania dotyczące polityki energetycznej UE po 2020 r., w ramach całościowej perspektywy obejmującej wszelkie dostępne rodzaje energii (konwencjonalną, jądrową i ze źródeł odnawialnych).

Rola samorządów lokalnych i regionalnych

35. Przypomina instytucjom unijnym o kluczowej roli władz lokalnych i regionalnych w realizowaniu przyszłej europejskiej strategii energetycznej. To właśnie one są głównymi podmiotami działań w zakresie energii, ponieważ to w ich gestii leżą liczne działania związane z planowaniem i zagospodarowaniem przestrzennym, udzielaniem pozwoleń, inwestycjami, zamówieniami publicznymi, produkcją i konsumpcją, a także bliskim kontaktem z konsumentami. Poza tym transport, budownictwo mieszkaniowe i publiczne oraz infrastruktura oświetlenia miejskiego, planowane bądź zarządzane przez władze lokalne i regionalne, to dziedziny, w których możliwe są istotne ograniczenia emisji CO₂ oraz oszczędności energii.

36. Wnosi, by w kwestii ewentualnych skutków gospodarczych wszelkich przyszłych działań Unii Europejskiej w dziedzinie energetyki oraz związanych z nimi wydatków finansowych i administracyjnych przeprowadzono pełną ocenę skutków uwzględniającą specyfikę lokalną i regionalną.

37. Zauważa, że władze lokalne i regionalne pełnią znaczącą funkcję z jednej strony, jeśli chodzi o propagowanie zmian zachowań jednostek – co jest nieodzowne dla osiągnięcia celu efektywności energetycznej – a jednocześnie podejmują i wspierają przedsięwzięcia i projekty nastawione na poprawę efektywności energetycznej, ochronę środowiska oraz przeciwdziałanie zmianie klimatu – i to niezależnie, czy projekty te zainicjowano na szczeblu lokalnym i regionalnym, czy też krajowym bądź międzynarodowym. Zresztą Komisja i Parlament Europejski dostrzegły już wyraźnie tę istotną rolę władz lokalnych i regionalnych.

⁽²⁾ CdR 241/2008 fin.

38. Zwraca uwagę – nie kwestionując bynajmniej kluczowej roli państw członkowskich w zakresie inwestowania w infrastrukturę sieci i połączeń – że władze szczebla lokalnego i regionalnego mogłyby przejąć większą odpowiedzialność za rozbudowę potencjału energetycznego opartego na odnawialnych źródłach energii oraz inteligentnych sieci energetycznych. Do opracowania i realizacji lokalnych planów energetycznych konieczna jest współpraca między różnymi społecznościami, władzami lokalnymi i regionalnymi oraz przedsiębiorstwami energetycznymi. Wiąże się to także z lepszym dostępem do danych znajdujących się w posiadaniu przedsiębiorstw energetycznych oraz wprowadzeniem rozwiązań umożliwiających monitorowanie w czasie rzeczywistym dzięki zastosowaniu inteligentnych liczników.

39. Dlatego też władze lokalne i regionalne należy postrzegać jako partnerów, którzy mogą pomóc w upowszechnieniu i realizacji tego planu o kluczowym znaczeniu, a nie jako przeszkodę w szybkim wdrożeniu ambitnych przepisów, a także jako podmioty o decydującym znaczeniu dla zagwarantowania jakości realizacji projektów.

40. Zwraca uwagę, że samorządy lokalne i regionalne podjęły już działania i inicjatywy na rzecz realizacji celów europejskiej polityki w zakresie ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianie klimatu. W tym względzie należy podkreślić rolę Porozumienia Burmistrzów w procesie uwrażliwienia społeczeństwa na kwestie związane z energią, propagowanie zmiany indywidualnych zachowań, a także utworzenie sieci rozpowszechniania informacji i współpracy pomiędzy miastami i gminami, które podpisały Porozumienie.

41. Dlatego zachęca te samorządy lokalne i regionalne, które są liderami w dziedzinie efektywności energetycznej i rozwoju struktur produkcji energii odnawialnej, do zacieśnienia kontaktów i współpracy z władzami tego samego szczebla w innych regionach. Trzeba promować rozszerzenie Porozumienia na wszystkie społeczności lokalne miast i wsi, które wyrażą chęć przyłączenia się, a także wszelkie inne formy współpracy międzyregionalnej, krajowej lub międzynarodowej, które wspierałyby te wspólne wysiłki.

42. Z zadowoleniem przyjmuje zamierzenie Komisji dotyczące upowszechniania lokalnych rozwiązań energetycznych i rozwijania projektu „Inteligentne miasta”, który ma sprzyjać ekologicznym inwestycjom zmierzającym do poprawy efektywności energetycznej. Postępy w tym zakresie można by osiągnąć w szczególności dzięki wsparciu przez Komisję wykorzystania potencjału kogeneracji, odnawialnych źródeł energii oraz zastosowania tego rodzaju technologii w miejskich sieciach grzewczych i chłodniczych, a także wykorzystania odnawialnych źródeł energii (np. biomasy), jak również rozproszonego wytwarzania energii elektrycznej. Komitet zachęca Komisję i Radę do opracowania, z myślą o tym, specjalnych, zdecentralizowanych instrumentów finansowych

43. Pragnie podkreślić potrzebę zapewnienia przez instytucje europejskie wystarczającego czasu samorządom lokalnym i regionalnym na zastosowanie rozwiązań, które UE może w przyszłości przyjąć w zakresie sprawności i efektywności energetycznej oraz potrzebę zagwarantowania jakości przedstawianych projektów.

44. Mając na uwadze rolę władz lokalnych i regionalnych w spełnieniu wymogów związanych z efektywnością ener-

getyczną i źródłami energii, apeluje, by na szczeblu europejskim przewidziano większą liczbę skuteczniejszych instrumentów finansowych, które wsparłyby wysiłki samorządów terytorialnych w zakresie ich inwestycji w odnawialne źródła energii. Pozwoliłoby to zaradzić trudnościom napotykanym często na szczeblu krajowym, kiedy to nadmiernie restrykcyjne regulacje bądź niedoinformowanie podmiotów lokalnych o oferowanych możliwościach finansowania prowadzą do tego, że dostępne fundusze nie są w pełni wykorzystywane.

45. Ponawia postulat ze swej wcześniejszej opinii w sprawie systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych po 2012 r., dotyczący konieczności przeznaczania ponad jednej trzeciej dochodów z tego systemu na szeroko zakrojone lokalne i regionalne inwestycje w poprawę efektywności energetycznej i pozyskiwania energii z rodzimych źródeł odnawialnych.

46. Jednocześnie z zadowoleniem przyjmuje zmianę podziału niewykorzystanych środków, zgodnie z rozdziałem II rozporządzenia (WE) nr 663/2009, które będą obecnie udostępniane samorządom terytorialnym na finansowanie, w ramach projektów na rzecz zrównoważonych źródeł energii, przedsięwzięć wnoszących szybki, wymierny i znaczący wkład w ożywienie gospodarki UE, zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego oraz w ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. W tym kontekście popiera wprowadzenie stałego instrumentu finansowego umożliwiającego wspieranie rozwoju projektów w zakresie efektywności energetycznej i energii ze źródeł odnawialnych, a także ułatwiającego finansowanie inwestycji w tych dziedzinach przez publiczne władze gminne, lokalne i regionalne. Przyczyni się to do zmniejszenia silnej zewnętrznej zależności niewielkich, wyizolowanych i wrażliwych systemów energetycznych, np. w regionach peryferyjnych.

47. Proponuje, by wyższe ceny energii ze źródeł odnawialnych kompensować częściowo poprzez stopniowy przegląd, w wystarczająco długim terminie, subwencji przyznawanych na konwencjonalne nośniki energii w związku z obecną liberalizacją europejskiego rynku energii oraz z publicznymi inwestycjami w przedsiębiorstwa zajmujące się dystrybucją energii (partnerstwa publiczno-prywatne). Korzystnie wpłynęłoby to także na zaangażowanie MŚP oraz na wzrost i zatrudnienie na szczeblu lokalnym i regionalnym – a to jest wszak zasadniczym celem strategii „Europa 2020” oraz warunkiem ożywienia gospodarczego. Niemniej dostęp energii odnawialnych do sieci różni się istotnie w zależności od państwa członkowskiego, trzeba więc dążyć do przyjęcia najlepszych rozwiązań.

48. Proponuje, by nowe instrumenty zostały opracowane w postaci priorytetów w funduszach strukturalnych lub funduszu inwestycji energetycznych, w celu udzielania pożyczek i szerzej dostępnych dotacji bezpośrednio na szczeblu lokalnym i regionalnym z przeznaczeniem na projekty z zakresu efektywności energetycznej i zdecentralizowanego wytwarzania energii oraz w celu zabezpieczenia kredytów dla przedsiębiorstw energetycznych na inwestycje w niskoemisyjne technologie wytwarzania elektryczności, ogrzewania i chłodzenia.

49. Uważa, że liberalizacja rynków elektryczności i gazu w UE powinna zaowocować większymi możliwościami inwestowania w zdecentralizowane koncepcje w zakresie dostaw energii, które obejmowałyby produkcję energii ze źródeł odnawialnych w znacznie większym stopniu niż obecnie.

50. Podkreśla zwłaszcza konieczność konsekwentnego rozwijania technologii „inteligentnej sieci” poprzez ułatwienie przejścia na zdecentralizowaną produkcję energii dzięki wykorzystywaniu w znacznej części różnych odnawialnych źródeł energii.

51. Wnosi, by szczególną uwagę zwrócić na uproszczenie, zapewnienie przejrzystości, skrócenie terminów i ograniczenie kosztów procedur udzielania pozwoleń w dziedzinie planowania zdecentralizowanych struktur produkcji i przesyłu energii.

52. Podkreśla także konieczność zapewnienia udziału lokalnych społeczności w procesie decentralizacji dostaw energii, a zwłaszcza zadbania o to, by odbiorcy zaakceptowali fakt, że cena energii odnawialnej wytwarzanej z zastosowaniem dzisiejszych metod produkcji jest często wyższa od ceny energii pochodzącej z tradycyjnych źródeł. W tym celu należałoby zwiększyć udział rozproszonego wytwarzania energii (słonecznej i wiatrowej) na małą skalę (poniżej 100 kW). Poza tym często zachodzi potrzeba informowania społeczności lokalnej o umiejscowieniu nowych linii przesyłowych energii. Organizacje pozarządowe i stowarzyszenia zajmujące się ochroną środowiska mogą odegrać tu rolę ogniw pośredniego między społeczeństwem obywatelskim a władzami lokalnymi i regionalnymi, aby zarazem wspierać je i pomagać im przy realizacji planów i projektów w dziedzinie energetyki i przeciwdziałania zmianie klimatu i by informować o nich społeczeństwo. Należy zwłaszcza dokładniej wyjaśnić wynikające z tego długofalowe korzyści dla bezpieczeństwa dostaw.

53. Apeluje, by podjąć szczególne starania, jeśli chodzi o uwzględnienie interesów i stanowiska samorządów terytorialnych i ich społeczności w zakresie składowania oraz przetwarzania odpadów energetycznych. Warto w takich przypadkach udoskonalić dostępne instrumenty mediacji i informowania.

54. Podkreśla istotną rolę lokalnych i regionalnych agencji energetycznych we wdrażaniu unijnego prawodawstwa i polityki energetycznej, jako propagatorów polityki europejskiej, krajowej i lokalnej wśród konsumentów. Ich działania na rzecz informowania szerokiego kręgu odbiorców

i uwrażliwiania ich na kwestie oszczędzania energii i energii odnawialnych zasługują na duże wsparcie ze strony szczebla europejskiego w postaci uproszczenia regulacji i procedur administracyjnych w zakresie publicznego dostępu do specjalistycznej wiedzy i do istniejących instrumentów finansowych. Owo uproszczenie w połączeniu z bardziej dynamicznym informowaniem o misji poszczególnych agencji regionalnych i lokalnych jest nieodzowne dla utrzymania dobrego wizerunku i optymalnego funkcjonowania tych agencji.

55. Apeluje o jasny podział ról i kompetencji między te agencje a instytucje krajowe, regionalne i lokalne, a zarazem o poprawę rozpoznawalności agencji wśród odbiorców indywidualnych i przedsiębiorstw.

56. Zaznacza, że obszary miejskie i wiejskie UE mogłyby w dużym stopniu skorzystać na działaniach przedsiębiorstw i na pojawieniu się nowych rynków w zakresie efektywności energetycznej i energii odnawialnych. Jeśli, według prognoz Komisji Europejskiej, w sektorze energii odnawialnych w UE do 2020 r. powstanie milion dodatkowych miejsc pracy, będzie to dowód nowej równowagi pomiędzy wzrostem gospodarczym UE a jej celami w zakresie klimatu.

57. Apeluje – ze względu na możliwe konsekwencje gospodarcze oraz nakłady finansowe i administracyjne wszelkich przyszłych działań UE w dziedzinie energetyki – by przeprowadzono pełną analizę skutków z uwzględnieniem uwarunkowań lokalnych i regionalnych, zwłaszcza w odniesieniu do wysp i do regionów najbardziej oddalonych, które są całkowicie odizolowane od systemów energetycznych. Uwarunkowania te sprawiają, że idealny koszyk energetyczny może być inny dla każdego regionu. Także skutki, zarówno rozwoju nowych źródeł energii, jak i utrzymania lub porzucenia źródeł konwencjonalnych, mogą się znacznie różnić w zależności od regionu.

58. Podkreśla, że we wszelkim nowym prawodawstwie w dziedzinie polityki energetycznej trzeba należycie uwzględnić kompetencje władz lokalnych i regionalnych, aby poziom podejmowanych interwencji był zgodny z zasadami pomocniczości i proporcjonalności.

Bruksela, 1 grudnia 2010 r.

Przewodnicząca
Komitetu Regionów
Mercedes BRESSO